

Judith Visser
In seizoenen

2016
Uitgeverij XL
Zoetermeer

28 februari 2013

David

HIEP HIEP HOERA, ANNABEL 60 JAAR! prijkte er met gouden glitterletters op een groot spandoek achter de band. De uitbundige viering van mijn moeders verjaardag was een succes, precies zoals ik had gepland. In de tot partytent omgebouwde tuin sloegen de feestgangers met smaak hun drankjes achterover, lachten, en swingden op de vrolijke countrymuziek van de Dolly Parton tributeact.

Toch besloop het gevoel dat deze avond niet klopte me als een roofdier. Het loerde naar me vanuit de bosjes, maar schoot weg zodra ik het in de ogen wilde kijken. De champagne leek op borrelende pis in een glaasje. Zweet plakte in mijn oksels. Mijn deftige, zwarte pak oogde misplaatst in vergelijking met de feestelijke kleding van de gasten. En wat te denken van de plotselinge afwezigheid van mijn moeder zelf? Of van het spandoek dat in de rechterbovenhoek ineens losliet en om flapte, zodat er nog slechts *HIEP HIEP HOERA, ANNAB* stond?

Door de feestende menigte kwam Adriaan met grote stappen op me af. Ook hij was gekleed in een donker pak. Hij zei: 'Ik begrijp werkelijk niet hoe jij feest kunt vieren, David.'

Vragend keek ik mijn oom aan. 'Waarom niet?'

'Moet je dat echt vragen? Ben je dan niet ontzettend boos, net als ik?'

'Boos? Op wie?'

'Nou, wat dacht je bijvoorbeeld van de Daniël den Hoed-kliniek. Ben je niet vreselijk nijdig op die gynaecologe, op haar laksheid, die kille zakelijkheid?'

Ik staarde hem aan. Onder zijn dikke wenkbrauwen hadden zijn ogen dezelfde groene kleur als die van mijn moeder. Er lag een verdrietige blik in. Ik schudde mijn hoofd, dit was niet het juiste moment. Het was feest. Mijn moeder was jarig. Zestig! Een mijlpaal.

Dat moesten we vieren.

'Ik moet het spandoek recht hangen,' mompelde ik, en liep langs hem heen.

Maar Adriaan legde zijn hand op mijn arm en zei: 'Behalve boos probeer ik ook dankbaar te zijn, David.'

Ik trok mijn arm los, maar het was al te laat: hij had me te pakken en sleurde me terug in een realiteit die ik de rug had toegekeerd.

De muziek stierf weg.

Mijn oren suisten.

'Dankbaar?' hoorde ik mezelf vragen.

'Ja. Ik ben dankbaar dat Annabel zo moedig was. Dat ze zo gevochten heeft. Ik ben enorm trots op mijn zusje.'

Nee. Ik schudde mijn hoofd. We gingen het hier niet over hebben. Ik zou zijn woorden en de stemmige kle-

ding die we beiden droegen niet écht betekenis laten krijgen.

‘David?’ klonk het zachtjes achter me.

Langzaam draaide ik me om.

Het was mijn moeder. Met grote ogen keek ze me aan. Haar gezicht was wit weggetrokken. ‘David...’ prevelde ze weer.

‘Dáár ben je.’ Terwijl ik het zei, glipte het champagne-glas uit mijn handen en landde met een dof plofje op de witte kunststofvloer van de partytent. Ik liet het liggen en greep mijn moeders hand. ‘Wat is er?’

‘Ze...’ Wankelend bracht ze haar bleke lippen bij mijn oor. Ze droeg de mooie, groene jurk die ze twee jaar geleden van Josefien en mij voor haar verjaardag had gekregen. ‘Ze... Ze zeggen dat...’

Ik sloeg mijn arm om haar heen en hield haar overeind.

‘Wat? Wat zeggen ze?’

Adriaan tuurde hoofdschuddend naar de grond alsof hij het antwoord al wist.

Aan de andere kant van de tent liet ‘Dolly’ haar microfoon zakken. De bandleden legden hun instrumenten neer, het feestgedruis verstomde.

‘Ze zeggen...’ Mijn moeders koude adem blies langs mijn wang. Haar opengesperde ogen blonken van angst. ‘Ze zeggen... Dat ik dood ben!’

De mensen om ons heen barstten los in een druk gefluister. Sommigen wezen naar mijn moeder. Adriaan

veegde een traan van zijn wang. Een volgende traan landde in zijn korte, grijze baard.

‘Ze zeggen het echt, David.’ Mijn moeders stem trilde.

‘Ik heb het zelf gehoord. Maar... Maar dat kan toch niet waar zijn?’

‘Nee.’ Ik verhief mijn stem, zodat iedereen het kon horen, en zei: ‘Nee, dat is absoluut niet waar.’

Even keken mijn moeder en ik elkaar aan, bevroren in het moment.

Toen vlogen mijn ogen open.

Ik lag in bed.

Mijn rug plakte aan het klamme laken.

Woensdag 15 februari 2012

‘Ik ga morgen wél met je mee, mam,’ had ik gezegd. Hoe kon ze ineens denken dat ze prima zonder mij naar haar afspraak in de Daniël den Hoed-kliniek kon gaan? ‘Ik heb er speciaal een opdracht voor verzet. Dit laat ik jou toch niet alleen doen?’

Aan de andere kant van de telefoon had ze, net iets te luchtig, geantwoord: ‘Ach, je had toch geen vrij hoeven nemen, David? Er is vast niets aan de hand.’

Nee, natuurlijk was er niets aan de hand. Dat wist ik ook wel. En als er wél iets mis bleek, zou het na een operatie weer goed komen. Zo ging het al vijf jaar, dat zou nu heus niet ineens veranderen.

‘En toch ga ik mee,’ had ik gezegd.

Ze leek op Rizzo. Uit *Grease*. Toen ik op mijn achtste de film voor het eerst zag, had ik opgetogen van mijn moeder naar de *pink lady* op de televisie gewezen.

‘Dat ben jij!’

Mijn moeder had haar hoofd geschud, maar toen ze de donkerbruine krullen en vrijmoedige lach van Rizzo nog eens goed in zich opnam, gaf ze geamuseerd toe: ‘Misschien heb ik er inderdaad wel wat van weg.’

We waren nu ruim vijftientig jaar verder, maar terwijl ik in de liftspiegel van de Daniël naar mijn moeder staarde, zag ik dat ze er nog steeds op leek.

Ze ving mijn blik op. Onze reflecties glimlachten naar elkaar.

De lach kwam bij ons allebei niet verder dan onze lippen.

Onder haar ogen lag dezelfde schaduw als onder de mijne, grauwe souvenirs van een slapeloze nacht.

Zwijgend stonden we naast elkaar in de zoemende, benauwde ruimte.

Toen kwam de lift met een schokje tot stilstand.

Langzaam schoven de deuren open en liepen mijn moeder en ik de lange, grijskleurige gang op. Het geluid van onze voetstappen was als tromgeroffel voor het naderende moment van de waarheid. Vanuit mijn ooghoek bekeek ik mijn moeder, die vandaag haar best gedaan leek te hebben de Rizzo-gelijkenis eer aan te doen: boven haar rok droeg ze een zwarte blouse met een v-hals en om haar nek had ze een rood sjaaltje geknoopt. Ze leek veel jonger dan de achtenvijftig jaren die ze telde, en hoe dichter we de Gynaecologie-afdeling naderden, hoe fierder ze haar kin in de lucht stak: alsof ook zij elk moment via de regenpijp uit het raam naar beneden kon klauteren, om net als in de film met fonkelende ogen haar leven op te eisen.

We zaten zwijgend in de lege wachttruimte. De afgelopen jaren waren we er regelmatig geweest, maar vandaag voelden de crèmekleurige wanden om ons heen

anders aan. De muren leken iedereen die zich ertussen bevond te kunnen vermorzelen. Hoe ernstig alle voorgaande ingrepen voor haar ook geweest waren, plotse-ling leken het kleine hindernissen die ze, sierlijk als een springpony, met een paar lenige sprongen overwon-nen had. Nooit hadden we ons écht bedreigd gevoeld. Maar nu...

In 2007 was er vulvakanker bij haar ontdekt. Een grote schrik, maar de tumor werd met ruime marges verwij-derd en dat was dat. Dat het venijnige ding in de jaren daarna twee keer opnieuw opdook was ook geen ramp: beide keren werd hij gewoon weer weggehaald. Om verspreiding van de kanker door haar lichaam te voor-komen, werden tevens de poortwachterklieren in haar liezen verwijderd. Dan hoefde mijn moeder zich dáár in elk geval geen zorgen om te maken, werd haar ver-teld.

Maar vorige maand voelde ze een knobbel in haar rech-terlies.

Een knobbel die gevaarlijk bleek en die noopte tot een CT-scan om vast te stellen of haar nog meer ellende te wachten stond.

Vandaag kregen we de uitslag van die scan, en hoe langer we naar de dichte deur van de spreekkamer staarden, hoe trager de klok erboven leek te tikken. ‘Pepermuntje?’ Mijn moeder hield me een aangebro-ken rolletje King voor.

Ik knikte.

Ook zij stak er een in haar mond; haar wangen trokken naar binnen terwijl ze op het snoepje zoog.

‘Wat nou als ze iets gevonden hebben met die scan, David?’ had ze in de auto op weg hiernaartoe gevraagd.

‘Dat is niet zo,’ had ik geantwoord. ‘En als het toch zo is, zijn we er op tijd bij. Je gaat toch niet voor niets elke drie maanden op controle? Als je iets hebt, kan het er nooit heel lang zitten.’

Maar we wisten dat die theorie onzin was. Mijn moeders zogenaamde controles waren altijd oppervlakkig geweest: beperkt tot wat er met het blote oog zichtbaar was. De gynaecoloog had onmogelijk kunnen zien wat er dieper in haar lichaam aan de hand was en of er wellicht haaien zwommen in de schijnbaar kalme zee. Wat als de knobbel in haar lies een rugvin bleek die waarschuwend boven het water uitstak, vlak voordat de aanval begon?

‘Zo, mevrouw Wismar.’ Dokter Oevers keek mijn moeder vanachter haar hoekige bril ernstig aan. Haar handen lagen in elkaar gevouwen op haar bureau. ‘U bent hier voor de uitslag van de scan.’

‘Ja.’ Mijn moeder klonk rustig, beheerst. Rizzo op haar best.

Maar vanuit mijn ooghoek zag ik haar vingers aan het hengel van de tas op haar schoot friemelen.

Ik legde mijn hand op die van haar. We zouden horen dat alles goed kwam. Dat er behalve de knobbel niets aan de hand was, dat onze zorgen onnodig waren geweest.

Met samengeknepen ogen las dokter Oevers iets op haar computerscherm. Ik keek naar haar gezicht. Ze wist ongetwijfeld allang welk nieuws ze ons ging brengen.

Was ze tijd aan het rekken?

Met een krak beet ik mijn pepermuntje stuk.

De arts schraapte haar keel. ‘Mevrouw Wismar, tot mijn spijt moet ik u vertellen dat er via de scan uitzaaiingen zijn ontdekt bij uw bekken en in uw oksel.’ Ook mijn moeders pepermuntje brak in splinters. ‘Uitzaaiingen?’ Ik spuugde het lelijke woord uit. Dit kon niet kloppen. Dokter Oevers had het niet goed gelezen.

‘De ziekte heeft zich verspreid. U weet wat dit voor u betekent, mevrouw Wismar?’

Mijn moeder knikte bleek. Ik voelde haar hand trillen onder die van mij.

‘Dit houdt in dat er helaas geen behandeling meer mogelijk is voor u,’ ging dokter Oevers verder.

Ook ik trilde nu.

‘Ik kan me voorstellen dat dit een grote schok is.’ Dokter Oevers schoof haar bril omhoog. ‘Zoals u weet had ik dit zelf niet verwacht.’